

Tvangsfuldbyrdelse af samvær

Notat

18. december 2002
sg/dh

Indledning

I Tidsskrift for Familie- og Arveret, nr. 4 august 2001 skriver kontorchef Anders Bille, Vejle Statsamt som indledning til en artikel:

Formålet med samvær?

”De sidste 30 år er der i Danmark sket store ændringer i samværspraksis. Generelt var det tidligere hovedsynspunktet, at samvær ikke var godt for et barn, hvis forældrene havde stærke indbyrdes konflikter. I dag er det opfattelsen, at et barns ret til at kende begge sine biologiske forældre bør sikres ved samvær, uanset hvordan forældrene har det med hinanden.

Ændringerne er *ikke* sket som følge af ny viden, men har været dikteret af politiske mål og ønsker. I praksis betyder det, at der er fokuseret på de biologiske forældres ret til samvær. Udviklingen kan beskrives som et udtryk for, at der er lagt stigende vægt på forældrenes ret til samvær og mindre vægt på hensynet til barnet. Mere rigtigt er det nok at erkende, at det for udenforstående er meget vanskeligt at bedømme, hvad der konkret er bedst for et barn, og at myndighederne derfor har valgt at følge hovedreglen om, at den biologiske forælder har *ret* til samvær. Der har simpelthen manglet generelle undersøgelser om, hvad der er godt for børn i relation til samvær. - I de seneste år er der imidlertid i Danmark som i andre lande været en stigende interesse for at undersøge, hvilke virkninger – positive som negative – samvær har på børnene”.

Børneperspektivet

Interessen for de virkninger samvær har på børn, der lever adskilt fra den ene forælder, har Børnerådet også. Ikke mindst hvad angår de børn, hvor samværet er så problematisk, at det kun kan foregå ved myndighedernes (fogedrettens) medvirken. Det er Børnerådets holdning at børneperspektivet skal fremmes i alle sager. Barnets ret til at udtale sig og blive taget alvorligt skal respekteres. Et synspunkt som er i overensstemmelse med artikel 12 i Børnekonventionen (BK).

BK Art.12: Deltagerstaterne skal sikre et barn, der i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.
--

Fogedretten kan på anmodning fra samværsforælderen bevirke, at barnet udleveres til det samvær som er afgjort i Statsamtet. Det er typisk sager, hvor forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker at udlevere barnet til samvær. Årsagerne kan være mange, lige fra chikane til mistanke om overgreb, misbrug eller andet. Det kan være at barnet ikke ønsker samvær, eller omvendt meget gerne vil have samvær men bliver modarbejdet af den forælder, der har forældremyndigheden. Det er således ikke altid mod barnets vilje, at samværet finder sted. Men ved gennemførelse af samvær

mod barnets vilje tilsidesættes den beskyttelse af barnet, som er en af Børnekonventionens hjørnestene. Hvis der gennemføres en praksis, hvor grundsynet er ”forældres ret” så bliver det også ”barnets pligt”. Et sådant børnesyn sætter netop ikke barnets bedste i centrum, hvilket må være det grundlæggende i enhver beslutning om børn.

Børnerådets holdning er, at et barn har ret til begge sine forældre, og at det har ret til at kende og blive passet af sine forældre, som det fremgår af Børnekonventionens artikel 7.

BK art. 7 , og så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.

Men Børnerådet mener også, at det samvær et barn, hvis forældre er skilt, skal have med den af forældrene, det ikke bor hos, skal finde sted på en måde der er tilfredsstillende og positivt udviklende for barnet.

Gennem sit arbejde har Børnerådet erfaret, at fogedretterne behandler sager om børn og samvær ret forskelligt, lige fra sager, hvor der oftest medvirker en børnesagkyndig medarbejder til sager, hvor en børnesagkyndig sjældent eller aldrig medvirker. Det er også en erfaring, at der er forskellig praksis for, hvornår og hvordan, der finder samtaler sted med de involverede børn.

Derfor har Børnerådet stillet spørgsmål til femten udvalgte fogedretter på landsplan¹ om praksis i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af samvær. Det er forsøgt at få et overblik over antallet af sager i årene 1999, 2000 og 2001. Endvidere om der finder samtaler sted med børnene, og om der tilkaldes en børnesagkyndig til at vurdere, hvorvidt tvangsudlevering er til skade for barnet.

Formålet med at stille spørgsmål til fogedretterne om, hvordan de tackler de problematiske samværsager, er at tilvejebringe en større samlet viden om praksis med henblik på at bidrage til, at lovgivningen, i sager om samvær, sikrer børn en mere ensartet sagsbehandling og har børneperspektivet i fokus.

Domstolsstyrelsen har udvalgt de 15 fogedretter, der repræsenterer både større og mindre geografiske områder samt by og landområder. Alle 15 fogedretter har besvaret spørgsmålene. Dog har en enkelt retskreds besvaret henvendelsen efter materialet er udarbejdet og indgår derfor ikke i sammenskrivningen.

Der er stor variation i besvarelserne fra de 15 retskredse, hvorfor det ikke er muligt at få et dækkende billede af sagsbehandlingen i disse sager. Ligesom 15 ud af landets 82 retskredse er en relativ lille procentdel. Men det bekræftes, at tilgangen til løsninger i disse sager er forskellig fra retskreds til retskreds og at refleksionerne har forskelligt fokus.

Det skal bemærkes at spørgsmålene nr. 8 og 9 er stillet af Domstolsstyrelsen.

¹ Danmark har 82 retskredse

1. Antal sager

Hvor mange sager om børn og samvær er indbragt for fogedretten i 1999, 2000 og evt. i 2001?

Hvor mange af disse sager er blevet hævet?

To fogedretter har ikke kunnet oplyse antallet af sager i årene 1999 og 2000. Enkelte sager, der er medtaget i opgørelsen drejer sig også om forældremyndighed.

Besvarelsene varierer således med hensyn til måden antallet af sager er opgjort på, hvorfor der skal tages forbehold. Antallet af sager skal også vurderes i forhold til at retskredsene er af forskellig geografisk størrelse som dækker både land- og byområder.

Med de ovenstående forbehold tegner der sig et skønsmæssigt billede af sagsantallet:

1999:	12 retskredse har i alt haft	185 sager
2000:	de samme 12 retskredse har i alt haft:	255 sager
2001:	-----"-----	232 sager

13 retskredse har oplyst tallene i 2000 og 2001:

2000:	Det samlede antal var ² :	255 sager
2001:	-----"----- ³ :	247 sager

I 2001 var det samlede sagsantal i 14 retskredse: 302 sager

De foreliggende besvarelser gør det desværre ikke muligt at få et præcist svar på om sagsantallet generelt er stigende eller faldende.

Vi har stillet spørgsmål om, hvor mange af sagerne, der er blevet hævet. Besvarelsene er af meget forskellig karakter, så det er ikke muligt at angive antallet. Men svarene synes med et forsigtigt skøn at pege i retning af, at en tredjedel eller lidt mere bliver hævet.

2. Mægling mellem parterne

Forsøger fogedretten at mægle mellem forældrene forud for beslutning om tvangsfuldbyrdelse af samvær gennem fogedforretning? I givet fald på hvilken måde?

Fogedretternes behandling af samværssager indledes i de fleste tilfælde med en samtale mellem parterne. I de fleste fogedretter finder samtalen sted på fogedens kontor. Begge parter afgiver forklaring, hvorefter det forsøges at finde en løsning/forlig. Kun en enkelt foged oplyser under dette punkt, at der evt. i forbindelse med mæglingen også finder en samtale sted med barnet og, at barnets evt. fremsatte ønsker drøftes med forældrene.

En enkelt beskriver, at samtalen gennemføres i retslokale, fordi parternes uoverensstemmelser, når en sag skal behandles i fogedretten – oftest er så betydelig, at sagsbehandlerens møde- og retsledelse lettes ved at anvende dette lokale, som giver afstand mellem parterne.

² Den 13. retskreds havde således ingen sager i 2000.

³ Den 13. retskreds havde 15 sager i 2001.

Flere giver udtryk for, at det ikke altid er et spørgsmål om, at forældremyndighedsindehaveren generelt ikke vil udlevere barnet til samvær, men at forældrene ikke kan blive enige om ændringer i samværsordningen i forbindelse med ferie o.l.

Samværsproblemerne kan ifølge flere også være udtryk for chikane eller dårlig kommunikation mellem forældrene, hvilket får sagen til at gå i hårdknude. Sager af den art forsøges flere steder løst ved, at der ændres i aftalens praktiske bestemmelser om gennemførelse og ved indskærpelse af forældrenes ansvar for, at udlevering af barnet sker fornuftigt.

Flere oplyser, at sagen afsluttes efter et enkelt møde med fogeden. En beskriver, at det kan være en vanskelig opgave at mægle mellem parterne.

Mægling som første forsøg på at løse problemer med udlevering af børn til samvær, synes på baggrund af fogedretternes besvarelse at være et grundlæggende redskab i fogedretternes arbejde. Nogle fogeder reflekterer over deres egen rolle og forudsætning for at gå ind og mægle i sager, som er psykologisk krævende.

3. Afslutning af sagsforløb i 2000

Hvor mange sager er afsluttet på kontoret efter samtale med forældre/barn?

Hvor mange sager er afsluttet med kendelse?

Hvor mange sager er afsluttet med dagbøder?

Hvor mange sager er afsluttet ved udkørende fogedforretning?

Antallet af sagsforløb i 13 retskredse er for 2000 oplyst at være:
i alt 264 sager.

På de foreliggende oplysninger ses, at sagsforløbet er afsluttet på følgende måde:

Afsluttet efter samtale med forældre/barn på kontoret eller ved et retsmøde:	84 sager ⁴
Afsluttet med kendelse:	59
Afsluttet med tvangsbøde:	19
Afsluttet med udkørende fogedforretning:	15 (en stor retskreds har haft 10 udkørende fogedforretninger - heraf flere i samme sag).

Besvarelsene giver et fingerpeg om, at de fleste sager afsluttes med en samtale på kontoret og antallet af sager, der afsluttes med udkørende fogedforretning ikke synes at være ret mange i forhold til det samlede sagsantal. De oplyste tal må dog tages med forbehold, idet flere retskredse har oplyst cirkatal. Og som det vil fremgå af sammentælling, stemmer antallet af afsluttede sagsforløb ikke med det samlede sagsantal (264) i 2000. Det kan skyldes det faktum, som en enkelt retskreds bemærker, at "resten af sagerne er afsluttet uden møde enten fordi indkaldelse til møde var nok til at barnet blev udleveret, eller efter telefonisk kontakt med én eller begge parter".

⁴ Fire retskredse oplyser specifikt, at der er talt med barnet. I alt ca. 9 børn. Det behøver dog ikke være udtryk for, at de øvrige fogeder har afsluttet sagen uden at have talt med barnet.

4. Deltagelse af børnesagkyndig

I hvilket omfang deltager en børnesagkyndig medarbejder i forbindelse med tvangsudlevering af barnet?

Aldrig:

Altid:

I nogle tilfælde:

Hvilke overordnede overvejelser ligger der til grund for fogedrettens beslutning om at anvende /ikke at anvende børnesagkyndig bistand i forbindelse med udkørende fogedforretning? (Beskriv gerne konkrete eksempler):

Tre retskredse svarer, at de **aldrig, sjældent** eller **næsten aldrig** tilkalder børnesagkyndig bistand. Begrundelserne er, at der ikke er behov for det og at privatpraktiserende børnesagkyndige er både dyre og svære at få aftaler med.

Tre retskredse svarer, uden kommentarer, at de i **nogle tilfælde** anvender børnesagkyndig bistand.

Seks retskredse svarer, at de **altid** - eller i **de fleste tilfælde** anvender børnesagkyndig bistand for at varetage barnets tarv og for at bistå med et fokus på barnet i selve udleveringssituationen. I de få sager, hvor fogedretten har en samtale med barnet forinden afgørelse træffes, deltager så vidt muligt en sagkyndig fra kommunen.

Besvarelsene viser, at der er forskel på fogedretternes tradition for anvendelse af børnesagkyndige i de komplicerede samværsager lige fra, - at det skønnes, at sagens karakter ikke nødvendiggør anvendelse af en børnesagkyndig, til at den børnesagkyndiges tilstedeværelse opfattes som hjælp til at få fokus på barnet og sikre dets tarv. Om der anvendes en børnesagkyndig i disse sager er hverken betinget af, om det er en større eller mindre retskreds eller om det er by eller landområde – men beror tilsyneladende på tradition og den faktiske tilgængelighed af børnesagkyndige. I denne forbindelse er Børnerådet efterfølgende blevet opmærksom på, at netop tilgængeligheden af børnesagkyndige uden for Storkøbenhavn kan være problematisk og forbundet med op til 6 måneders ventetid.

5. Samtale med barnet

I hvilket omfang finder der en samtale sted med barnet i forbindelse med samværsagerne, og i hvilket omfang bliver barnets synspunkter taget til følge?

Der er ikke noget direkte retskrav om, at børn i forbindelse med en tvangsudlevering til samvær efter Retsplejelovens § 536 skal høres. Dog viser undersøgelsen at børn over 12 år bliver hørt og i nogle tilfælde også hvis barnet er yngre f.eks. 10-11 år. En enkelt retskreds svarer, at der er talt med børn under ca. 7 år, hvor disse har været sammen med ældre søskende. Det er reglerne i loven om forældremyndighed og samvær, der gælder afgørelser i sager om forældremyndighed og samvær, der hentes ind og bruges i tvangsudleveringssagerne⁵.

⁵ Lov om forældremyndighed og samvær § 29: Stk. 1. Er et barn fyldt 12 år, skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen. (se §29 stk. 2 på næste side)

De fleste samtaler foregår på dommerens kontor. Formålet er at afdække, om der foreligger forhold, som kan begrunde nægtelse af tvangsfuldbyrdelse, samt at finde ud af, om barnet reelt modsætter sig samvær og hvorfor. Børnene forsøges som regel motiveret til at genoptage kontakten med samværsforælderen, og bliver spurgt om forslag til, hvordan kontakten kan reetableres.

Selv om alle retskredse har samtale med barnet/børnene – i hvert fald når de er fyldt 12 år, så håndteres og vægtes barnets udtalelser temmelig forskelligt. I en retskreds tages barnets synspunkt kun til følge når barnet er ca. 14 år eller ældre og barnet modsætter sig samværet klart og tydeligt. I en anden retskreds tages barnets synspunkter kun i begrænset omfang til følge, hvis barnet er under ca. 11-12 år. En tredje retskreds skriver at barnets synspunkt altid indgår i den samlede vurdering. En fjerde skriver at det er barnets modenhed der afgør, om barnets synspunkter indgår i fogedens afgørelse af sagen. Der er også et eksempel på at barnets ønsker og behov drøftes med forældrene efter aftale med barnet, f.eks. hvor et barns modvilje skyldtes, at barnet ikke måtte have lyset tændt om natten og var bange i mørke. Eller hvor et barn gerne ville deltage i sædvanlige fodboldarrangementer under samvær, eller hvor et barn var utryk ved en ny samlever.

Barnets udtalelser kan endvidere begrunde en børnesagkyndig undersøgelse.

Det fremgår af besvarelserne, at børn bliver hørt fra de er fyldt 12 år, men det ses også, at der er forskel på, hvornår man taler med yngre børn og hvor meget man lægger vægt på deres synspunkter. Forskellene i fremgangsmåde, og på hvornår - og om hvad - børn skal spørges, gør det relevant, at diskutere om det er tilstrækkeligt, at det er fogeden, som uden børnefaglig uddannelse, vurderer det forsvarlige i, at gennemføre samvær ved tvangsudlevering. Ligesom dette taler for en regel om, at alle børn skal høres også i tvangsfuldbyrdelsessager, medmindre sagen eller barnets modenhed taler imod det. Dette ville være i tråd med Børnekonventionens artikel 12, der ikke sætter en nedre aldersgrænse for hvornår børn skal høres, men udtrykker, at et barn, der er i stand til at udforme sine synspunkter, skal sikres ret hertil.

6. Undtagelse

I hvilket omfang har fogedretten nægtet at gennemføre fogedforretning i henhold til retsplejeloven §536 stk.1, pkt. 3?

Besvarelserne viser, at det er sjældent at fogedretterne nægter at gennemføre en samværssag. Enkelte steder er det slet ikke forekommet i de seneste år.

Dette hænger bl.a. sammen med ordlyden i §536 stk.1, pkt.3, der understreger, at der skal være tale om *alvorlig* fare for barnets sjælelige eller legemlige sundhed, for at en tvangsfuldbyrdelse kan nægtes. Hvilket afspejles af praksis, der levner yderst snævre grænser for brugen af undtagelsen. Dette svarer til billedet der tegner sig af de forskellige retskredses besvarelser. Der skal meget til, f.eks. en politianmeldelse om incest eller oplysninger om alkohol- eller narkotikamisbrug for at tvangsfuldbyrdelse nægtes med henvisning til barnets sjælelige eller legemlige sundhed.

Stk. 2. Er barnet under 12 år, skal der finde en samtale sted som nævnt i stk.1, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

7. Øvrige kommentarer

Fire af retskredsene har skrevet generelle kommentarer, der alle viser at de reflekterer over deres rolle i samværsproblematikken, og over deres muligheder for at håndtere de meget vanskelige situationer der opstår, når sagerne er så tilspidsede, at samvær bliver begæret gennemført med fogedens hjælp.

Kommentarerne viser med tydelighed, at der reflekteres, men at det er forskellige ting man reflekterer over, og hvad der ses som problemet.

8. Overvåget samvær

I hvilket omfang etablerer fogedretten overvåget samvær?

Hvor foregår det overvågede samvær?

Hvem overvåger samværet?

Er der bygningsmæssige, personlige eller økonomiske årsager til, at man undlader overvåget samvær, hvor det kunne være relevant?

Seks fogedretter har ikke etableret overvåget samvær

Fem fogedretter etablerer ikke eller kun sjældent overvåget samvær og nævner praktiske forhold, som gør det vanskeligt eller umuligt. F.eks. at der ikke er en konto til betaling for lokale og tilsynsperson. Eller fordi man ikke mener at have fornøden hjemmel hertil.

Tre fogedretter omtaler at have etableret overvåget samvær. F.eks. omtaler en fogedret situationer, hvor barnet og den forældre, der skal have samværet ikke har set hinanden i lang tid. Et andet eksempel er, at overvåget samvær sker i samarbejde med den kommunale forvaltning, der stiller lokaler og personale til rådighed. Som sidste eksempel omtales at, fogedretten kun etablerer overvåget samvær med parternes samtykke, at det typisk er familie som overvåger, og at der hverken er bygningsmæssige, personlige eller økonomiske årsager til at undlade overvågning, hvor det kunne være relevant.

Også på dette område ses, udover forskel på praksis, også forskellige traditioner for hvilke opgaver der skal løses i fogedretten og på hvilken måde disse opgaver løses.

9. Partsstatus

Giver det anledning til problemer, at barnet i forbindelse med fogedsagerne ikke har partsstatus?

11 retskredse har svaret:

Ni retskredse mener ikke, at barnets manglende partsstatus giver problemer, dels med henvisning til, at sagen alene skyldes forældrenes indbyrdes konflikter, dels at en tredje advokat i disse sager ville alliere sig med den ene forældrepart og dermed forrykke den relative ligevægt, der ellers er mellem parterne.

En retskreds svarer, at der både er fordele og ulemper ved at give barnet partsstatus. I de sager der hurtigt fører til forlig, vil det kunne komplicere sagen med en advokat for barnet. Hvorimod det vil kunne være en fordel i de mere vanskelige sager.

En enkelt retskreds ser det som en klar fordel at give barnet partsstatus - for således at give barnet en stemme under sagerne. Dette med henvisning til at retsudviklingen siden 1993, er gået i retning af at man i stadig stigende grad tingsliggør børn og fokuserer på forældrenes ret over barnet i sager om afgørelse af forældremyndighed og samvær. Ved at give barnet partsstatus i disse sager, og lade de repræsentere af f.eks. en sagsbehandler fra kommunen og evt. af en advokat, ville barnets situation komme til at fylde meget mere og blive bedre beskrevet.

Diskussion

Det første, der springer i øjnene, når man gennemgår retskredsens besvarelser, er den store variation, der gør sig gældende. Og de forskellige tilgange til løsninger der er i de forskellige retskredse. Både hvad angår om man anvender en børnesagkyndig - eller ikke og de refleksioner, der gør sig gældende. Spørgsmålet er, hvorfor der kan være så stor forskel i fremgangsmåde på landsplan. Det betyder jo reelt, at børn i Danmark, hvor der er problemer med samværet med den forældre barnet ikke bor hos, behandles forskelligt. Som det fremgår af notatet reflekteres der meget forskelligt. Skal fogeden varetage forældrenes interesse set i et juridisk perspektiv? Eller se konflikten og løsningsmuligheden i et børneperspektiv?

Når vi diskuterer, hvordan vi kan sikre barnets bedste i sager, der drejer om samvær, må det være ud fra en forståelse af barnets situation, og hvad der skal til for at sikre at barnet ikke skades af de konflikter, som de voksne har. Så det er ikke alene et spørgsmål om at behandle sagen i en korrekt juridisk ramme, det drejer sig også om nogle psykologiske mekanismer, som pr. definition ikke er indlejret i et juridisk system. Og som i al fald ikke ligger til grund for Retsplejelovens regler om fogedens medvirken ved gennemførelse af samvær. Det er det faktum, der er grundlaget for at diskutere en ændring af lovhjemmelen i Retsplejelovens §536 til at tvangsfuldbyrde en afgørelse om samvær, der kan sikre barnets bedste.

At samværsproblemerne meget ofte skal findes i forældrenes konfliktfyldte forhold, er der ingen tvivl om. Men det er blot ikke muligt at holde forældrenes konfliktfyldte forhold adskilt fra barnet. Derfor er vi nødt til i lovgivningen - såvel som i praksis - at have barnet i fokus. Og det er ikke mindst her spørgsmålet om den børnesagkyndiges tilstedeværelse er aktuelt. En person, der er vant til at tale med børn i krise og som kan være den person, der sikrer, at barnet føler sig tryk og får omsorg, mens andre kan hjælpe forældrene ud af deres konflikt.

Det er i denne diskussion helt centralt at barnet selv skal høres og at barnet synspunkter skal tages med i den samlede vurdering af sagen. Som også Børnekonventionens artikel 12 foreskriver.

Forslag

Mediation

Når det som flere fogeder påpeger er forældres stridigheder og dårlige kommunikation, der vanskeliggør samværet, vil det være en overordentlig god idé at anvende mediation som redskab i denne type sager. Det kan være med til at afdramatisere sagen og være en genvej til gensidig forståelse og respekt hos forældrene og dermed også skabe større tryk hos barnet, der ikke bør opleve, at forældrene nedgør hinanden. Men mediationen må ind på et meget tidligt tidspunkt, allerede når forældrene overvejer separation, skilsmisse, ophævelse af fælles forældremyndighed og overførsel af forældremyndighed.

Opfølgning/evaluering

Man kan overveje om der efter en periode 3, 6 eller 12 måneder skal ske en opfølgning af sagen. Det kan være en beskyttelse af barnet, hvis samværet fortsat ikke fungerer, at der er nogen der følger op på det. Man kan selvfølgelig diskutere om det er en opgave for kommunen, Statsamtet eller fogedretten at følge op på disse sager.

Stærkere lovgivning og vejledning

Der er behov for at Retsplejelovens regler om tvangsudlevering af børn til samvær separeres fra afsnittet om udlevering af ting og at de ændres således, at en udgående fogedforretning for at gennemtvunge samvær kun kan gennemføres efter en samtale med barnet og efter en børnesagkyndig vurdering. Under selve udleveringen skal en børnesagkyndig være til stede, for at kunne varetage barnets bedste. Ligeledes må fogedrettens mulighed for at afvise en tvangsudlevering efter Retsplejelovens § 536 stk. 1, pkt. 3 lempes, således at der skal mindre til end at ”barnets sjælelige og legemlige sundhed udsættes for alvorlig fare”, som formuleringen lyder. Dette ville bringe børneperspektivet ind i disse sager og således sikre barnets bedste.

Vejledning til Statsamtterne i behandling af samværssager

I Børnerådets høringssvar om *Vejledning til brug for behandling af samværssager* dateret 17. august 1999 skriver Børnerådet på s. 2:

”... Vi vil med udgangspunkt i ovenstående generelle bemærkninger om ”barnets bedste” og ”børn skal høres” foreslå, at man som supplement til vejledningen nedsetter en adhoc-gruppe bestående af børnesagkyndige, børneforskere og familieretsjurister – der sammen skal komme med nogle bud på, hvordan man kan foretage en sagsbehandling med barnet i centrum. Baggrundsgruppens arbejde kan udgives i et arbejdshæfte til brug i statsamtssager. Børnerådet vil hermed benytte lejligheden til at genfremsætte dette forslag.

Selvstændig partsstatus

Børn har ikke selvstændig partsstatus og egen advokat. Et forhold, som kunne overvejes indført som garant for, at barnet bliver hørt og dets synspunkter taget i betragtning. Det er dog muligt, at ovenstående forslag til ændrede kriterier for at kunne tvangsudlevere et barn til samvær faktisk vil have samme virkning, uden at give barnet partsstatus.